

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisiei economie, buget și finanțe

AMENDAMENT

*la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2023
/ nr.347 din 04.10.2023 /*

În corespundere cu prevederile art.59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1997 și urmare a solicitării Agenției Naționale a Arhivelor, se propune următorul amendament la proiectul de lege privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2023, nr.35912022 (nr.347 din 04.10.2023):

1. La Anexa nr.3 „Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat”, 3.1. Cheltuieli, pozițiile referitoare la Agenția Națională Arhivelor vor avea următorul cuprins:

1	Extinderea spațiului de păstrare dosare SIS și MAI	1000 000 lei
2	Restaurare documente	100 000 lei
3	Digitalizare documente, inclusiv audiovizuale	200 000 lei
4	Securizarea teritoriului	300 000 lei
5	Amenajare teritoriu conform planului de modernizare	300 000 lei
6	Defrișare teritoriu (realizată, datorie)	100 000 lei
7	TOTAL	2 milioane lei

Argumentare:

La elaborarea amendamentului s-a ținut cont de următoarele considerente:

Agenția Națională a Arhivelor (ANA) are nevoie stringentă pentru perioada septembrie-decembrie 2023 de realizarea a unor lucrări și achiziții nu numai de importanță instituțională, dar și, națională, dat fiind că cheștiunea arhivelor a fost inclusă, prima dată după 1991, în lista priorităților guvernării. Amintim că în perioada septembrie-decembrie 2022 a fost reparată fațada sediului central, cu instalarea unui sistem modern de termoizolare, prima dată după construirea clădirii, în 1964. Pentru a încheia cu succes modernizarea sediului

Arhivei, instituție de o importanță primordială pentru asigurarea funcționalității și continuității mai multor instituții ale statului (memoria instituțională) prin păstrarea și valorificarea fondului arhivistic ale acestora, dar și ca sursă informațională esențială în era informației, este nevoie încă de efectuat următoarele cheltuieli în anul în curs:

1. Anul 2024 va fi declarat curând de Guvern anul comemorării a 75 de ani de la cea mai mare operațiune de deportare în masă din RSS Moldovenească, cea din 1949. ANA va juca un rol esențial în amenajarea expoziției itinerante care va circula în toată țara într-un format perfecționat în raport cu expoziția din PMAN din 5-30 iulie a.c. În plus, ANA își propune în anul viitor, în cadrul programului național de comemorare a deportărilor din 1949, să preia toate dosarele care țin de represiunea politică sovietică de la SIS și MAI, acțiuni care a fost coordonată deja cu cele două instituții. Pentru a pregăti spațiul necesar preluării acestei categorii de dosare, cca. 70 de mii în total, avem nevoie de **1 milion lei** pentru procurarea rafturilor de arhivă compacte și amenajarea spațiului arhivistic. Pregătirea din timp a spațiului de depozitare ne va servi drept argument în plus în comunicarea cu SIS și MAI privind urgentarea transferării dosarelor respective. Realizarea acestui obiectiv va constitui un succes al guvernării pro-europene care, cu cheltuieli minime, va arăta societății că se pot rezolva probleme care au trenat decenii la rând în lipsă de voință și viziune politică. Amintim că, la moment, aproape 2/3 din dosarele foștilor deportați sunt deținute de SIS și MAI nefiind desecretizate și, respectiv, cetățenilor care au suferit sau urmașilor lor li se refuză accesarea lor, subiect care constituie o sursă de frustrare în raport cu așteptările legitime pe care le are populația de la o guvernare pro-europeană pe segmentul politica memoriei și condamnarea crimelor comunismului. Altfel, ANA nu dispune de spațiu pentru preluarea dosarelor de la numeroase instituții de stat, pentru aceasta fiind necesar construirea unui depozit modern de o capacitate minimală de 2 milioane dosare, costul estimativ al căruia este de cca. 50 milioane lei pe care conducerea ANA o va identifica din surse externe ale donatorilor.
2. Pentru buna funcționare a instituției până pe 31 decembrie 2023, este nevoie imperioasă de suplinirea încă a două poziții: a) **100** mii lei pentru direcția restaurare documente (carton, hârtie specială din import, japoneză, clei). Și b): **200** mii lei pentru servicii arhivare, scanare foto și procesare meta-date. Pentru restaurare, cererea rectificare bugetară e determinată de creșterea prețurilor la materialele respective; pentru arhivare, scanare și meta-date – de angajarea suplimentară a două persoane dat fiind volumul suplimentar de lucru și revizuirea planului inițial în sensul majorării fondurilor de scanat în mod prioritar care să ne ajute astfel să îndeplinim solicitările de la cetățeni și instituții în termenul stabilit de lege.
3. Construirea unui gard în fața instituției care va avea o funcție dublă: de a proteja clădirea renovată de intruziunea unor răufăcători, mai ales pe timp de noapte, precum și pentru amplasarea expozițiilor pe diferite tematici pe care le organizăm, anual cca. 30 la număr pe suport postere (**300** mii lei – confecționare și ridicare gard, la un preț modic raportat la ofertele de pe piață).
4. Amenajarea teritoriului din fața sediului central din strada Gh. Asachi 67B (**300** mii lei care include – drenaj, scurgere, nivelare teren, gazon cu sistem de

irigare). Plus **100** mii lei pentru defrișarea terenului adiacent edificiului central al ANA, lucrări efectuate deja în iulie 2023, dar neachitate în lipsă de fonduri.

Rectificarea bugetară solicitată se înscrie, în totalitate și pe fiecare punct în parte, în planul de modernizare a instituției și asumarea unor responsabilități sporite care revin ANA și prin adoptarea unei noi organigrame a instituției votată de Guvernul Republicii Moldova în data de 13 septembrie a.c. În faza următoare ANA se obligă să identifice surse pentru dezvoltarea ulterioară a instituției din surse externe (scanere superperformante, proiecte de subcontractare digitalizare masivă, construcție depozit nou etc.).

Astfel, luând în considerare importanța prioritară de consolidare instituțională a Agenției Naționale a Arhivelor, venim cu propunerea de alocare a unor resurse suplimentare pentru extinderea spațiului necesar pentru preluarea, conform deciziilor guvernului a zeci de mii de documente din alte instituții (SIS, MAI) și păstrarea acestora în condiții propice, restaurarea și digitalizarea documentelor, securizarea și amenajarea teritoriului instituției.

Deputat în Parlament

Virgiliu Pâslariuc

